

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Insertiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Fapte grăitoare ale

Unității sufletești a credincioșilor români din Transilvania

O zicală din bătrâni spune că „unirea biruiește pe cel mai tare vrăjmaș”. Această zicală este izvoară desigur din experiența de veacuri a poporului român, care a simțit de atâtea ori în cursul zbuciumatei sale istorii cum multe amenințări, multe primejdii au trecut, s-au sfărâmat de piepturile unite ale înaintașilor noștri, care au trăit și murit pe aceste binecuvântate plaiuri. Experiența aceasta a făcut-o, ca mulți oameni de-ai noștri de seamă de altfel, și preotul poet bănățean D. Țichindeal, care arăta acum aproape două veacuri că „una trebuie să fie nația românească”, pentru că, după cum spunea ceva mai târziu mitropolitul Șaguna, „dezbinarea unui popor îl slăbește”.

Unitatea poporului nostru, unitatea de simțire, de acțiune, unitatea în jurul Conducătorilor noștri — este o poruncă de prim ordin și-n zilele noastre. Sarcinile mărețe pe care ni le propunem din an în an să le împlinim — de ridicare spre tot mai deplina îmbunătățire a vieții celor ce muncesc, de tot mai marea înflorire a Patriei, de apărare a ei — nu le putem realiza decât prin munca unită a întregului nostru popor.

Această unitate a poporului nostru în jurul Conducătorilor lui iubiți s-a afirmat în ultimul timp într-un mod impresionant, necunoscut pînă acum la noi.

Un factor important al unității poporului nostru în eforturile sale de zidire a unei vieți mai drepte și mai bune îl constituie unitatea lui sufletească, unitatea lui bisericească. Din astfel de considerente a izvorât de bună seamă și tema conferinței de orientare a preoților noștri din luna septembrie 1968, intitulată: „Unitatea Bisericii Ortodoxe Române”. Această temă a fost prilejuită desigur și de împlinirea, în luna octombrie a. c., a 20 de ani de la Reîntregirea noastră bisericească din Transilvania.

Evenimentul revenirii preoților și credincioșilor de aceeași limbă la același Altar străbun prezintă deci o deosebită importanță. De aceea, întâmpinând aniversarea lui, o seamă de fapte din trecutul mult zbuciumat al vrednicului nostru popor ne bat la poarta minții, arătându-ne, demonstrându-ne că „reîntregirea” bisericească din 1948 este un act firesc, ce nu mai putea întârzia, el reprezentând împlinirea unor adînci năzuințe, care s-au vădit meru, dar mai ales în clipele mai grele ale istoriei noastre.

Privind în urmă peste cei aproape 250 de ani (1700—1948) de despărțire în două strane a românilor transilvăneni, avem parcă imaginea unui fluviu ce curge normal spre rosturile sale dar din care, la un moment dat, din cauza unui obstacol înfipt vrăjmaș ca un cuțit în cale, un braț se desprinde din albia firească, din cursul masiv al fluviului, mergînd paralel cu acesta și căutînd permanent să revină în apele din care s-a ramificat, de care era ființial legat, meru atras și fără de care nu putea viețui de sine stătător. Gîndind la acest tablou, știm cum masele de credincioși români

nu s-au considerat niciodată rupte de frații lor, iar fiii adevărați ai acestor plaiuri, cu dragoste curată și fierbinte de poporul lor, n-au făcut niciodată caz de „Biserica” din care făceau parte, considerîndu-se cu toții una în afirmarea și apărarea intereselor majore ale neamului în sinul căruia s-au născut.

Iată-l, astfel, pe Avram Iancu și pe cei peste 40.000 de români sosiți de pe cărările Transilvaniei, jurînd pe Cîmpia Libertății că vor ține și apăra „legea și limba noastră română”. Nu este vorba de două legi, ci de una singură, de legea noastră românească în care ne-am născut ca popor

și sub a cărui boltă am crescut ca frați buni în aceeași casă, de Biserica strămoșească în care viețuim cu toții astăzi.

Iată-l pe Al. Papiu Ilarian, participant și animator al aceluiași eveniment revoluționar din 1848, informîndu-ne cum mitropolitul Șaguna, care — conștient de faptul că „dezbinarea unui popor îl slăbește”, după cum am văzut că spunea — înaintea primei ședințe a Adunării, „a înălțat o rugăciune către Dumnezeu, cerîndu-i să îndrepte pașii poporului pe calea înțelegerii și a iubirii frățești, pînă va ajunge la scopul cel dorit”.

Iată pe cel ce și el cu inimă românească, impresionat de colaborarea frățească a tuturor românilor în vîltoarea aceleiași revoluții, trimitea brașovenilor primele impresii, primele informații despre Adunarea de la Blaj, în profetice cuvinte ca acestea: „Armonia și prieteneasca înțelegere între ambele confesiuni (românești) aduse și pe străini în

(Continuare în pag. 2)

La centenarul Statutului Organic

O mare contribuție la ridicarea românilor transilvăneni a adus-o Statutul Organic — constituția Mitropoliei ortodoxe ardeleni, reînviată în 24 decembrie 1864 de mitropolitul Șaguna.

Iată un scurt istoric și valoarea acestui Statut.

În 1848 se rup lanțurile iobăgiei feudale și se decretează egalitatea popoarelor și confesiunilor în Austro-Ungaria. Însă, izbucnind revoluția, principiul acesta de justiție socială n-a fost respectat și situația umiltoare a continuat pînă în 1868.

În timpul acesta de grea asuprire, salvarea ortodoxilor ardeleni a venit de la Dumnezeu prin Statutul Organic, elaborat de luminatul mitropolit Șaguna, cu concursul preoților și mirenilor adunați în congresele bisericești în anii 1864—1868.

Congresul Național al Mitropoliei noastre, ținut între 28 sept. — 19 oct. 1868, a votat, la Sibiu, Statutul Organic, care a fost, apoi, aprobat de împărat la 28 mai 1869.

Vreme de o jumătate de veac, din 1868—1918, acest Statut a fost stîncă de granit de care s-au spart toate încercările prozelitiste eterodoxe. Prin Statutul Organic, poziția și drepturile Bisericii ortodoxe române din Ardeal au rămas aceleași, deși multe legi s-au schimbat în viața publică.

La temelia acestui Statut Organic stau trei mari principii: 1. Autonomia Bisericii; 2. Constituționalismul — clădit pe sinodalitate și 3. Participarea mirenilor la treburile Bisericii, în proporție de 2/3.

Pe temeiul autonomiei, Biserica are dreptul suveran să se autogverneze, să-și conducă și să-și rezolve independent treburile sale bisericești, școlare, fundamentale și economice. Acest principiu a fost de cea mai mare valoare pentru ocrotirea credinței și a ființei noastre naționale, pentru că legea a XXVII din 1907 cerea învățătorilor ca, în școala populară, „pruncul de naționalitate nemaghiară, după terminarea cursului (clasei) al patrulea să fie în stare să-și exprime ideile cu graiul și în scris, corect în limba maghiară” (Cf. Constituția... sau Statutul Organic, de I. A. Preda, Sibiu, 1914, p. 23).

Statutul Organic dădea Bisericii noastre dreptul să avem școli cu limba de predare românească. Un comentator contemporan, I. A. de Preda, avocat al Bisericii noastre în 1914, scria că datorită acestui Statut „limba de propunere și dreptul și disciplina în unele (școli) au rămas însă pînă acum nealterate” (Cf. Id. ibid., p. 28).

Prin autoritatea, structura și conținutul său, Statutul Organic ne-a ancorat credința și limba în vreme de bejenie mare ca într-un port liniștit și puternic apărat; el ne-a ocrotit ființa națională.

Statutul Organic este clădit apoi pe o adîncă concepție de reprezentare, izvoară din mintea și inima caldă a marelui mitropolit Șaguna despre Biserica. Prin aceasta, Șaguna a reușit să facă din Biserica un așezămînt de mîntuire, un organism viu și sănătos, la viața căruia să colaboreze toți preoții și credincioșii, „de la vlădică pînă la opincă”, pe temeiul adevărului că cei ce sîntem botezați în Hristos sîntem mădularile Trupului Său (II Cor. 12, 17). Numai prin această colaborare în credință, dragoste și rugăciune reciprocă ne mîntuim.

Concepția adînc democratică de la baza Statutului Organic a exercitat o profundă influență educativă asupra credincioșilor Bisericii noastre. Ea a ridicat demnitatea personală a fiecărui credincios în parte, pe care l-a trezit la conștiința valorii sale spiritual-morale și social-naționale. El a arătat drepturile și datoriile tuturor în Biserica și, astfel, a întărit și a sporit izvoarele de viață ale credincioșilor noștri.

Prin alegerea lor în toate adunările bisericești, credincioșii au văzut în Biserica o mamă bună, care face totul și se jertfește și merge pînă la moarte pentru binele, mîntuirea și fericirea tuturor. De aici a pornit, apoi, și atașamentul credincioșilor transilvăneni pentru Biserica strămoșească și grija pentru viața ei. Odată mai mult destinul lor a

(Continuare în pag. 2)

Sfânta Euharistie

Sfânta Euharistie este taina rînduită și așezată de Dumnezeu, în care, sub chipul pîinii și al vinului, de o parte pentru a se împărtași credincioșilor, iar pe de altă parte spre reprezentarea reală și nesîngeroasă a jertfei Sale pe cruce. Astfel Sf. Euharistie este atît taină cît și jertfă și pentru acest dublu caracter o găsim cu diferite numiri în Sf. Scriptură și Sf. Tradiție, numiri care se referă la valoarea ei de taină sau de jertfă.

Ca taină, e numită după diferitele aspecte ale sale: „Euharistie sau Eulogie” adică (mulțumire sau binecuvîntare) apoi se mai numește Cină domnească. Din cauza reală a prezenței corpului (trupului) și sîngelui Domnului îi zicem și „Comuniune” sau Cuminecătura.

După celălalt caracter este numită „Jertfă” sau „Aducere” adică aducere sfîntă a trupului și sîngelui Domnului Iisus Hristos în chip tainic pentru mîntuirea noastră.

Sf. Euharistie este așezată și rînduită de Iisus Hristos și reiese atît de clar și precis din Sf. Scriptură a Noului Testament încît nimeni nici chiar protestanții nu au încercat să o conteste, admitînd-o ca taină. Rînduirea și așezarea ei o găsim astfel confirmată de toți evangheliștii și chiar de Sf. Apostol Pavel în epistolele sale. Este cea mai importantă dintre toate tainele. Pe cînd în celelalte taine ni se dă numai harul divin, în taina Sf. Euharistii ni se dă însuși Trupul și Sîngele Domnului Iisus Hristos.

Ea a fost rînduită și așezată de Mîntuitorul Iisus Hristos Joi seara înaintea patimilor Sale, la Cina cea de Taină. Aici a luat pîinea a binecuvîntat-o și a zis: „Luați mîncăți acesta este trupul meu... Beți dintru acesta toți; acesta este sîngele meu al legămîntului celui nou, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (Matei 26, 26—28). Apoi la urmă le-a poruncit: „Aceasta s-o faceți întru pomenirea mea” (Luca 22, 19). Deci pîinea pămîntească este prefăcută în pîine cerească. Aici este taina cea mare a jertfirii Domnului pentru noi, taină nepătrunsă de mintea noastră pămîntească.

Această masă apoi au continuat s-o săvîrșească și Apostolii, după porunca Mîntuitorului. De cîte ori se adunau în mod solemn la rugăciune luau pîine dospită de grîu și vin, făceau rugăciunea de mulțămîntă fiind adunați cît mai mulți creștini, frîngeau pîinea, beau vinul, adică se împărtașeau cu toții. Se arăta prin aceasta comuniunea iubirii cu Hristos cel înviat care vine în chip tainic din dragoste să se jertfească pentru noi spre iertarea păcatelor. De atunci a început să se săvîrșească în mod regulat Sf. Liturghie care a continuat a se săvîrși sub diferite forme pînă în zilele noastre.

Taina Sf. Euharistii se pregătește la Proscomidie și se săvîrșește în mod regulat la Sf. Liturghie. La proscomidie, preotul ia din prescură agnețul și alte părțile pe care le pune pe disc, toarnă vin în potir rostind unele rugăciuni prescrise. Mai tîrziu la Sf. Liturghie cînd strana cîntă „Pe tine te lăudăm”, avînd pe altar Sf. daruri, preotul se roagă Mîntuitorului zicînd: „Trimite Duhul Tău cel sfînt peste noi și peste aceste daruri ce sînt puse înainte și fă adică pîinea aceasta în cinstit trupul Hristosului Tău, iar ce este în potirul acesta, cinstit sîngele Hristosului Tău, prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt”. În clipa cînd se termină această rugăciune, partea de prescură numită agneț se prefăce în trupul lui Hristos, iar vinul din potir în sîngele lui Hristos, prin puterea tainică a lui Dumnezeu. Însemnează că de aici înainte avem pe altar Sf. Euharistie. Avem prezent în mod real pe Iisus Hristos cu ființa Sa sub chipul pîinii și al vinului. Zicem așa deoarece numai pentru ochii noștrii truștii chipul vinului și al pîinii rămîne așa, în fond însă avem trupul și sîngele Domnului Iisus Hristos.

Din faptul că această pîine și vin devin trupul și sîngele Domnului urmează pentru ele unele ca-

racteristici speciale:

1. Sf. Euharistii trebuie adusă închinare și evlavie ca și trupului Domnului Iisus Hristos.

2. Sfărîmarea și împărțirea Sf. Euharistii în mai multe părți pentru cuminecare se face numai cu elementele materiale (pîine și vin) trupul și sîngele Domnului nu se sfarmă, rămîn întregi. Iisus Hristos rămîne întreg în fiecare particică din sfînta pîine și sfîntul vin euharistic, așa că fiecare credincios se împărtașește cu Hristos întreg. „Și te miri că trupul se frînge în bucăți, cînd se împarte Sf. agneț, dar cum este Hristos întreg în toate bucățile, miră-te și de aceasta, cînd zdrobești oglinda în mici bucăți iar chipul omului nu se zdrobește într-însa, ci în toate bucățelele se vede întreg ca și în oglindă” (Mitrop. Varlaam, Cazanie).

3. Sf. Euharistie deși se săvîrșește în același timp în mai multe biserici, totuși nu sînt mai multe trupuri ale Domnului Iisus Hristos ci unul și acelaș trup și sînge se află pretutindeni. „Așa cum același soare este deodată în cer și pe pămînt, la răsărit și la apus, tot așa și Hristos este întreg, de față în cer și pe pămînt și în toate Bisericile”. (Mitrop. Varlaam, Cazanie).

4. Pîinea și vinul odată ce au fost sfințite și prefăcute în trupul și sîngele Domnului, rămîn așa atît timp cît durează chipul pîinii și al vinului în ele. De aceea se obișnuiește ca să se păstreze în vase sfințite Sf. Cuminecătura care se folosește în cazuri de boală pentru cei bolnavi avînd-o la îndemîna.

(Continuare în pag. 4)

La centenarul Statutului Organic

început să se împletească reciproc. Cu ea s-a bucurat rareori și cu ea a plîns totdeauna; cu ea a purtat crucea durerii în Vinerea patimilor și cu ea s-a veselit în Duminica Învierii sale duhovnicești și naționale.

Statutul Organic arată tuturor că mitropolitul Șaguna este o mare personalitate, un luminat ierarh al Bisericii noastre, un păstor ideal dătător de legi și datini, un părinte adevărat, înțelept. Marea sa operă, Statutul Organic, rămîne o Magna Charta a Bisericii strămoșești, după cum au remarcat-o unii istorici și învățați, români și străini, contemporani și de mai tîrziu.

Spațiul acestei evocări nu îngăduie să exemplificăm această afirmație. Amintim numai pe C. Stere, care scria în 1909 în Viața Românească: „Marele mitropolit Șaguna, prin Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, a reușit să dea societății românești întregi o organizație largă și adînc democratică...” (Cf. pe larg, Mitropolitul Andrei Șaguna, I. Lupaș, Sibiu, 1909, p. 356).

Dacă Șaguna a sădit rădăcinile Statutului Organic în durerea trecutului, a făcut-o cu conștiința trează că urmașii săi vor secera în viitor roadele lui de bucurie. Și marele arhipăstor nu s-a înșelat. Statutul Organic în special a contribuit la educația multilaterală a marelui mase a românilor din Transilvania. Viziunea sa luminoasă și viața democratică în care a trăit și a crescut acest popor în Biserica strămoșească i-a pregătit elitele intelectuale pentru luptele social-politice și naționale, de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, unirea cea mare și sfîntă de la Alba-Iulia de acum 50 de ani.

Valoarea excepțională a Statutului șagunian o arată faptul că odată cu ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie, în 1925, spiritul său s-a generalizat pe tot cuprinsul României.

Astfel Statutul Organic a ajuns un bun spiritual al tuturor ortodocșilor din Patria noastră, a intrat în patrimoniul culturii naționale — după cum a dorit ctitorul său acum un secol.

Prot. Dr. Simion Radu

Fapte grăitoare...

(Urmare din pag. 1)

mirare, iar peste inima românului cultivat și ridicat peste opinia poporului lasă o dulce nădejde că nu mult va trece și păretele de vrajbă se va sfărîma și înlătura pentru de-a pururi”.

Iată-l pe Iacob Mureșeanu, unul dintre redactorii „Gazetei Transilvaniei”, care — indignat de aripa catolicizantă, puțină la număr, a fostei Biserici greco-catolice (Biserică din care făcea și el parte de altfel), ce încerca prin zîzani să ridice ziduri artificiale între frați — îi aruncă la stîlpul infamiei în astfel de cuvinte: „Cei care stîrnesc ură confesională sînt dușmanii românismului și-s orice dihanii, numai români adevărați nu”.

Iată protocolul adunării din 1—4 ianuarie 1861, întrunită pe aceeași linie a dobîndirii de drepturi pentru români și ținută la Sibiu, la care au luat parte 40 clerici și 118 mireni din ambele Biserici de atunci — consemnînd următoarele: „În prima ședință membrii adunării, însuflețiți de cuvîntările ambilor arhiepiscopi (Șaguna și Sulușiu), proclamați președinți ai conferinței și care le recomandau ca toți românii să fie strîns uniți în apărarea drepturilor naționale, cerură să se treacă în protocol declarațiunea: „că așurisit va fi acel român care va mai încerca să strice această legătură frățescă”, legătură care s-a desăvîrșit prin actul revenirii din 1948.

Iată-l, în 1891 (în poezia: Rugăciune), pe gazetarul Traian A. Pop pledînd pentru aceeași cale a armoniei dintre frați, în versuri de o puternică simțire și vibrație sufletească, de iubire față de poporul său, ca de pildă:

Stîrpește pe vecie și patimă și ură,
Și poftelor de glorie deșarte fă sfîrșit.
În inimile noastre Părinte fă să bată
Iubirea de jertfire și dragostea curată
De neamul ce atîtea dezastre-a suferit.

Iată-l pe un învățător de inimă, care, conștient de ceea ce înseamnă dezbinarea între frați, scria într-o gazetă transilvăneană la începutul veacului nostru: „Unirea tuturor forțelor noastre ne dă putere, ne face posibil ori și ce avînt spre înaintare... în calea propășirii noastre naționale”.

Iată deci cum marele eveniment din 21 octombrie 1948 a fost pregătit încă cu mult înainte, împrejurări istorice nefavorabile însă neîngăduind realizarea lui decît în acești ani, cînd poporul nostru a devenit deplin stăpîn pe soarta sa, eliberat de orice încătușare din afară. Abia acum au fost create condițiile deplinei reîntregiri, căci reveniri de grupări mai mici sau mai mari de credincioși la Biserica-mamă, cum au fost de pildă cele din parohiile Valea Lungă, Șoroștin și Tăuși din părțile Mediașului, Gălăușas de lângă Toplița ș.a., erau frecvente și înainte de 1948.

Iată deci cum „dulcea nădejde”, de care atît de cald grăia acum 120 de ani corespondentul brașovean la Adunarea de pe Cîmpia Libertății din Blaj, s-a realizat sub razele înnoitoare de mari împliniri ale anilor noștri, cum „păretele de vrajbă” s-a prăbușit pentru totdeauna.

Judecînd prin prizma unor atît de grăitoare fapte, ca cele arătate mai sus, ne putem ușor da seama, așadar, că Reîntregirea bisericească a românilor din Transilvania este împlinirea firească a unor aspirații intense și îndelungate, că ea reprezintă o mare importanță pentru viața poporului nostru, pentru drumul nou pe care el a pășit în urmă cu peste două decenii.

Să ne pătrundem deci de înțelesurile majore, înalte ale acestui important eveniment și să ne străduim a-l consolida deplin, pentru ca înfrățiți în muncă și în tot binele, noi toți cei ce sîntem de aceeași lege și de aceeași limbă să facem să crească numele bun al Bisericii străbune, ca Patria să se întărească și să înflorească tot mai mult, ca urmașii noștri să binecuvînteze și să se bucure de faptele mărețe ale părinților lor.

Diacon Gh. Papuc

Pacea, poruncă creștină

Cît de întristător este cînd te gîndești la ororile, ca și la urmările războiului! De aceea, dacă războiul împiedică mersul înainte al istoriei, în schimb, contrariul său, pacea, este tot ceea ce îl poate ridica mai mult. Căci nimic din ceea ce este mare, sublim, cu adevărat omenesc, nu se poate realiza fără pace. Pacea este condiția fundamentală a oricărui progres, ca și a dezvoltării normale a întregii vieți de pe pămînt.

Intr-adevăr, nu s-a exagerat cu nimic cînd s-a spus că din pricina omului, mai bine zis a păcatului său, pămîntul și făpturile de pe el au căzut sub blestem (Fac. 4, 11—12; Rom. 8, 20—22). Ce blestem mai mare poate fi pentru toată firea, decît atunci cînd păcatul omenesc, prin uneltele crunte ale războiului distruge nu numai comorile de cultură și civilizație create de om, ci și iarba cîmpului, suflarea dobitoacelor, făcînd să sufere și punînd în pericol viața, oriunde și oricum s-ar manifesta ea pe pămînt. Astfel încît, cînd s-a milostivit Dumnezeu să mintuiască lumea și cînd cuvîntul Său „S-a făcut trup și s-a sălășluit printre noi, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 17) el nu s-a arătat ca un Stăpîn răzbuinător, ci ca un „Dumnezeu al păcii” (Rom. 15, 33), ca Acela care „lumina din lumină” fiind și „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”, a fost trimis de Tatăl ca să aducă „pe pămînt pace și între oameni bună învoire” (Luca 2, 14). El s-a descoperit printre oameni ca un „Domn al păcii” (Ps. 9, 6), căruii proorocii i-au prezis că va întemeia o împărăție care nu va mai avea sfîrșit. Această împărăție veșnică, a lui Dumnezeu, întemeiată de Hristos, are o natură duhovnicească, și este în adîncul ființei sale, „dreptate, pace și bucurie întru Duhul Sfînt” (Rom. 14, 17). De aceea, salutul cel mai frumos și mai caracteristic creștin pe care l-a adresat Mîntuitorul Ucenicilor Săi și pe care și Sf. noastră Biserică l-a păstrat în cadrul Sf. Liturghii, în binecuvîntarea pe care o transmite preotul credincioșilor din partea lui Hristos, stînd în mijlocul ușilor împărătești, este „Pace vouă” (Luca 24, 36), respectiv „Pace tuturor”. Și tot de aceea, noi toți care odinioară eram despărțiți, am fost iarăși apropiați, prin sîngele lui Iisus Hristos, „pentru că El este pacea noastră, care din doi a făcut unul și a surpat zidul din mijloc care-i despărțea” (Efes. 2, 14). Deci prin luare de trup omenesc și mai ales prin răstignire și înviere, nu numai că Fiul lui Dumnezeu a dăruit celor credincioși „o slavă întocmai cu slava singurului născut din Tatăl” (Ioan 1, 14), ci, în același timp, El a împăcat Dumnezeirea cu omenirea, iar pe oameni cu ei înșiși și cu semenii lor. Astfel încît oriunde întîlnim o viață curată, un duh de înțelegere și bună rînduială în oameni și între oameni, putem fi siguri că acelea sînt de fapt roduri ale păcii nu „cum o dă lumea” (Ioan 14, 27) și că acolo se află măcar o fărîmă de duh, din duhul făcător de pace al lui Hristos.

Intr-adevăr, pacea este legea fundamentală a vieții creștine. Ea este în același timp una din poruncile de căpetenie căreia trebuia să i se supună toți creștinii. În această privință, Sf. Ap. Pavel ne ordonă fără ocolisuri: „Pacea lui Hristos la care ați fost chemați ca să alcătuiți un singur trup, să stăpînească în inimile noastre” (Colos. 3, 15). „Urmăriți pacea cu toții și sfințirea — ne spune tot el în altă parte — căci fără de acestea nimeni nu va putea să vadă pe Domnul” (Evrei 12, 14). Acest sfat este urmat de altul, tot atît de categoric: „Îngăduiți-vă unii pe alții și dacă unul are pricină să se plîngă de altul, iertați-vă unul pe altul. Cum v-a iertat Hristos pe voi, așa iertați-vă și voi unul pe altul” (Col. 3, 13). „Deci dacă îți duci darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă-ți darul acolo, înainte altarului — ne îndeamnă însuși Mîntuitorul — și du-te și te împacă mai întîi cu fratele tău, apoi vino și adu-ți darul” (Matei 5, 23—24).

Așa precum la sfîrșitul potopului a început să bată un vînt căldicel (Fac. 8, 1), menit să ducă la

scăderea apelor, tot așa și astăzi, de la un capăt la altul al lumii străbate un susur de pace și de înfrățire între popoare. Biserica nu stă și nu poate sta nepăsătoare în fața lui. Ea nu ține deoparte, ci binecuvîntează, încurajează și hrănește cu înțelepciune și har de sus acest dor de pace al omenirii, care nu este străin duhului ei, ci stăruie la rădăcina însăși a ființei sale. De aceea, Biserica nu numai că apreciază, ci chiar o asociază cu entuziasm la eforturile sincere de clădire a păcii generale, aducîndu-și un aport specific, duhovnicesc.

Convîngerea, care angajează, tactica specifică a creștinismului, în ansamblul celorlalte tactici ale luptei pentru pace se află în cuvintele Mîntuitorului care spune: „Ce iese din gură vine din inimă și aceea spurcă pe om. Căci din inimă ies gîndurile rele, uciderile, preacurviile, zavistiile, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele” (Matei 15, 18—19). Deci Biserica, pe lângă factorii economici, politici și sociali ai păcii și războiului, ține seama și de cei psihologici-morali, individuali.

Pacea și războiul nu sînt numai afaceri ale economiștilor, diplomaților sau militarilor, ci ele depind și de climatul de destindere sau de încordare ce domnește în viața publică, climat pe care îl creează factorii vieții spirituale ca: pedagogii, scriitorii, artiștii, preoții etc. Pacea nu poate fi realizată numai prin mijloace materiale. Ea trebuie menținută și consolidată și din latura spirituală, de acolo de unde izvorăsc intențiile, rădăcinile psihologice ale răului. Această lucrare se poate face și

prin mijloace colective, cît și prin acțiune de la om la om. Căci dacă oamenii, fiecare în parte, ca cetățeni ai Statului, sau ca membri ai Bisericii, vor fi atrași în climatul sănătos al păcii, devenind fii conștiinței ai ei, întreaga colectivitate și întreaga Biserică vor deveni bastioane invincibile ale păcii.

În acest sens, nimeni nu-și poate da seama ce mare importanță are pentru cauza păcii generale modesta acțiune individuală pe care o săvîrșește chiar și cel din urmă preot de la țară. Mai ales scaunul mărturisirii, unde duhovnicul nu dă „delegare” celor care nu renunță la atitudinile nesănătoase față de semenii lor, este unul din factorii cei mai de seamă de potoliri a urilor, de apropiere și restabilire a înțelegerii dintre oameni, un adevărat laborator individual și lăuntric, al păcii colective, din afară.

Printre țările doritoare de pace se numără și țara noastră. Conducătorii noștri iubiți, aplicînd cu consecvență principiile marxism-leninismului, care și el se clădește pe pace, depune eforturi neobosite și laudabile pentru instaurarea păcii în lume, pentru consolidarea legăturii țării lagărului socialist între ele și cu toate țările iubitoare de pace, indiferent de orînduirea lor politică. La acest efort Biserică Ortodoxă Română caută să-și aducă și ea contribuția, pentru ca în orice chip și din orice parte ar veni îndemnul și fața, pacea să se sălășluiească pe pămînt, făcîndu-și lucrarea, spre folosul tuturor fiilor Patriei și Bisericii întregi, ca și spre asigurarea bunei înțelegeri și a fericirii întregii omeniri, care trăiește și va mai trăi și pe mai departe pe acest pămînt.

Preot Ioan Opreș

Revedere după 50 de ani

Înțelegînd rostul pe care îl are în lume, Legea noastră strămoșească a urmărit totdeauna interesele, nevoile multiple ale maselor ei de credincioși. În această direcție se încadrează și activitatea școlară, care, în veacurile trecute, s-a desfășurat în bună parte sub streșinile mănăstirilor și bisericilor noastre străbune.

La Sibiu de pildă, prin grija Bisericii și sub oblăduirea ei, încă din 1786 se înființează un curs pedagogic, pe care-l putem considera ca un înaintaș al școlilor normale de mai tîrziu, în care erau pregătiți viitori învățători, curs pus sub conducerea lui Dimitrie Eustatievici, primul „director al școlilor naționale neunite” din Transilvania. Acest curs va funcționa și după 1811, cînd se înființează Institutul Teologic, și anume în cadrul lui, iar din 1854, în urma unei hotărîri a lui Șaguna, el se organizează ca secție complet separată, școala sibiuană luînd numele de Institut teologic-pedagogic, formă sub care a ființat pînă în 1919.

Penultima serie de absolvenți ai acestei Secții pedagogice a Institutului din Sibiu, cei ce au studiat între 1914—1918, s-a reîntîlnit la acest început de septembrie, după 50 de ani de la absolvire.

Programul revederii, adevărată sărbătoare pentru acești „elevi” de odinioară ajunși acum la vârste venerabile, a început sîmbătă, 31 august 1968, printr-o întrunire în sala de curs a anului IV a actualului Institut Teologic Universitar din Sibiu. Era de față și P.C. rector Dr. Sofron Vlad, precum și singurul profesor în viață al acestei serii, Dr. Romul Cîndea.

După strigarea catalogului, întrunirea s-a desfășurat sub președinția Dlui prof. univ. Ioachim Crăciun, fostul șef de curs al celor ce se vedeau acum, care a evocat personalitatea foștilor lor profesori, subliniind contribuția acestora la dezvoltarea culturii poporului român.

În continuare, în fața foștilor săi elevi de acum 50 de ani, Dl prof. R. Cîndea a ținut o prelegere despre modul în care s-au pregătit evenimentele din 1918, care au dus la Unirea Transilvaniei cu țara-mamă.

A doua zi, Duminică 1 septembrie, cu toții au

participat la Sf. Liturghie arhierască din Catedrala mitropolitană, săvîrșită de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. La sfîrșitul Sf. Liturghii a vorbit credincioșilor Înalt nostru Arhiepiscop. Subliniind faptul pe care l-am încrestat mai sus, I.P.S. Mitropolit Nicolae a arătat, printre altele, cum Secția pedagogică a Institutului teologic-pedagogic din Sibiu pregătea dascăli, care mergeau apoi la școlile populare, susținute în acel timp de Biserică, unde învățau și științele vremii precum și religia, fiind adevărați apostoli ai poporului.

Profesorii din acel timp ai Institutului nostru teologic-pedagogic erau oameni cu pregătire aleasă, reprezentanți de seamă ai culturii românești, luptători pentru unitatea națională, pentru limbă și cultură națională.

În continuare, I.P.S. Sa amintește cu numele pe toți acești profesori, zăbovind cîte puțin asupra fiecăruia. Astfel:

Vasile Stan, profesor de limba română, care, prin cursurile sale, căuta să țină trează conștiința unității românilor de pretutindeni. A ajuns apoi episcop al Maramureșului.

Roman Ciorogaru, un bun condeier, colaborator la ziarul „Tribuna” din Sibiu, luptător pentru cauza națională, ajuns apoi episcop al Oradiei.

Eusebiu Roșca, foarte mulți ani director al Institutului și autorul primei monografii a acestei școli.

Romul Cîndea, profesor de istorie, ajuns apoi rector și profesor universitar (astăzi pensionar la Avrig, satul natal), erudit, înflăcărat patriot și orator de seamă.

Silviu Dragomir, profesor și fecund cercetător istoric, autorul lucrării „Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVII”, în care descrie lupta românilor pentru lege, precum și al multor volume de documente privind istoria Transilvaniei. Ne este cunoscută de asemenea cartea mult răspîndită: „Avram Iancu”, apărută în două ediții în ultimii ani (1965, 1968).

Pavel Roșca, profesor de pedagogie, Dr. în teologie și filozofie.

(Continuare în pag. 4)

Sfânta Euharistie

(Urmare din pag. 2)

Necesitatea Sf. Euharistii pentru mîntuire: Ea a fost așezată de Domnul Iisus Hristos ca hrană sufletească și mijloc de unire cu El, pentru toți cei ce vor să moștenească viața de veci. Mîntuitorul le-a spus în mod lămurit acest lucru: „De nu veți mânca trupul Fiului Omului și de nu veți bea sîngele Lui, nu veți avea viața întru voi. Cea ce mîncă trupul Meu și bea sîngele meu are viață veșnică și eu îl voi învia pe acela în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 53—54). Deci însemnează că Sf. Euharistie este absolut necesară pentru mîntuire. Urmează deci că trebuie să ne împărtășim cît mai des cu trupul și sîngele Domnului Iisus Hristos, iar dacă din diferite motive nu putem cel puțin de patru ori pe an, odată este absolut necesar.

Despre pelican se spune că își hrănește puii cu sîngele său. El își împunge pieptul cu ciocul și apoi picură sînge în ciocul puilor. După cum puii de pelican nu pot trăi fără această hrană, nici noi nu putem trăi o viață duhovnicească fără sîngele lui Hristos, pe care El ni-l oferă cu atîta bunăvoință din Sf. Său Potir.

Dar aceste binefaceri ale Domnului le primim numai atunci cînd ne împărtășim cu vrednicie, adică aceia se pot uni cu Hristos, care se pregătesc cu post, rugăciune și spovedanie și care se apropie cu credință fierbinte de Sf. Potir. „Cei ce se apropie cu nevrednicie își iau asupra lor osînda dumnezeiască” (I Cor. 11, 27—29). Astfel de creștini se pot asemăna cu Iuda, care cuminecîndu-se la Cina cea de Taină cu nevrednicie și-a luat asupra sa o mare osîndă.

Am zis că Sf. Euharistie este și jertfă nu numai taină. În ea se află trupul și sîngele Domnului jertfit pe cruce pentru mîntuirea noastră. Mîntuitorul ca jertfitor și ca jertfă în același timp aduce Tatălui ceresc trupul și sîngele Său sub chipul pîinii și al vinului. Chiar despărțirea trupului de sînge, pe care mereu ne-o arată Mîntuitorul, arată caracterul de jertfă a Euharistiei. În Vechiul Testament jertfele se aduceau pe un altar anume construit. În Noul Testament pe altarul bisericii jertfa care se aduce este Domnul Iisus Hristos sub chipul pîinii și al vinului și pe care ne-a poruncit să o repetăm și noi — ca simbol al celei de pe Golgota — pînă la sfîrșitul veacurilor (Luca 22, 19).

Jertfa care se aduce la Sf. Liturghie, prin pîinea euharistică și vinul euharistic este o jertfă reală de împăcare a noastră cu Dumnezeu. La Cina cea de Taină Mîntuitorul a zis: „Acesta este trupul meu, care se dă pentru voi” (Luca 22, 19) și apoi luînd paharul a zis: „Acesta este sîngele meu al legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (Matei 26, 28). Deci se spune lămurit că pîinea euharistică se dă pentru noi și că vinul euharistic se varsă pentru noi spre iertarea păcatelor, însemnează deci că ele se aduc ca o jertfă de împăcare a noastră cu Dumnezeu.

Jertfa aceasta liturgică a Euharistiei este o jertfă de mulțumire a credincioșilor pentru binefacerile revărsate din destul de Dumnezeu asupra noastră. Mai avem aici și o jertfă de cerere, prin care ne rugăm lui Dumnezeu să ne împlinească dorințele noastre, însă nu după voia noastră ci după voia Lui cea sfîntă, pentru că noi de multe ori nu știm ce cerem.

Această sfîntă taină și jertfă liturgică noi o repetăm în fiecare Duminică și sîrbătoare în Biserica noastră strămoșească ortodoxă precum am primit-o de la Sf. Apostoli și urmașii lor.

Mîntuitorul Iisus Hristos ne binecuvîntează din an în an cîmpurile și lanurile noastre cu destule boabe de grâu și struguri pentru hrana noastră ce trupeză. Aceste boabe de grâu și de struguri adunate în pîine și vin preînchipuiesc și simbolizează numărul mare de creștini care se întrunesc spre sfințire și unire în trupul tainic al lui Iisus Hristos. Să nu uităm că precum trupurile noastre au nevoie de hrană, de pîine pămîntească, așa și sufletele au nevoie de hrană duhovnicească, de trupul și sîn-

gele Domnului Iisus Hristos, merinde pentru viața de veci.

Totdeauna să ne apropiem cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, să gustăm din pîine și din vin care sînt trupul și sîngele Domnului, adică Sf. Euharistie sau Sf. Cuminecătură. Atunci Domnul Iisus Hristos ne va hrăni sufletele noastre din izvorul păcii, al iubirii, al bunei învoiri între oameni, merinde care ne hrănește și ne duce pe drumul vieții de veci.

Pr. Ioan Mibu

Revedere după 50 de ani

(Urmare din pag. 3)

Ioan Oțoiu, care funcționează pînă în 1919 ca profesor de economie, trecînd apoi la Institutul Agronomic din Cluj.

Victor Stanciu, profesor de științe, trecut și el la Universitatea din Cluj.

Ascaniu Crișan, ajuns director la liceul „Moise Nicoară” din Arad.

Victor Păcală, autorul cunoscutei monografii, model de lucrare în acest gen, a comunei Rășinari.

Eugen Todoran, ajuns director al Școlii Normale din Sibiu.

Aurel Popovici și Timotei Popovici, profesori de muzică, cu deosebită activitate în acest domeniu. Cu deosebire Timotei Popovici are o mulțime de lucrări tipărite printre care cunoscutele lui colinde, iar o bună parte dintre profesorii de muzică din Sibiu sînt elevi ai acestuia.

Dintre acești profesori, doi au devenit episcopi, unul arhimandrit, cinci profesori universitari și șapte profesori de diferite specialități, iar dintre cei 42 de elevi de acum 50 de ani ai Secției pedagogice, unul a devenit profesor universitar, doi profesori de liceu, șase preoți, optsprezece învățători, 7 ofițeri superiori și opt în diferite funcții administrative, cu toții îndeplinindu-și cu cinste datoria față de popor.

Sărbătoarea de astăzi, așadar, ne duce în urmă cu 50 de ani, cînd elevii Institutului nostru din Sibiu erau crescuți în dragostea de legea strămoșească și în dragostea de neam. De aceea, la acest popas sărbătoresc de împlinirea a 50 de ani de la absolvire, Biserica noastră le mulțumește pentru tot ce au făcut pentru Biserică și poporul nostru și le dorește să aibă cu toții bucuria celor care slujesc cu dragoste interesele obștești.

Această generație de profesori și elevi de acum o jumătate de veac ne învață ca și noi să ne punem toate puterile în slujba poporului nostru, pentru întărirea unității lui, pentru ridicarea pe noi culmi de înflorire a Patriei noastre dragi.

Poporul nostru — continuă Înaltul Ierarh — este un popor pașnic, dornic să muncească în liniște. Acest climat de creație pașnică, poporul nostru dorește să-l păstreze și de acum înainte. De aceea el întinde o mîină prietenească tuturor popoarelor.

Ca și poporul nostru, Biserica noastră trăiește în prietenie și colaborare, atît în relațiile cu celelalte culte din țară, cît și cu Biserici de peste hotare. Pe această linie se înscrie și participarea mea — spune I.P.S. Mitropolit Nicolae — ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, cu două Duminici în urmă, în 18 august 1968 la sărbătoarea Bisericii unitariene din țara noastră, care a împlinit 400 de ani de la înființare, praznic la care au participat și mulți invitați străini. În fața lor am arătat că Biserica Ortodoxă Română, cea mai mare și cea mai veche din Patria noastră, a respectat și respectă toate cultele. Ea promovează tot ce ne apropie de celelalte culte ale altor naționalități și anume: credința în Iisus Hristos, faptul că toți sîntem fii ai aceleiași patrii comune, înfrățindu-ne la locurile noastre de muncă etc.

Pe aceeași linie de colaborare se înscriu și relațiile externe ale Bisericii noastre, căci colaborarea

și înfrățirea între Biserici ajută la apropierea și înfrățirea popoarelor respective.

Dumnezeu să ajute — spune în încheiere I.P.S. Mitropolit Nicolae — ca fiecare popor să trăiască și să muncească în pace și libertate, să ne ajute ca prin muncă și rugăciune să ne aducem și noi partea de contribuție la înflorirea Patriei și întărirea Bisericii noastre.

A urmat apoi un parastas, slujit de I.P.S. Mitropolit Nicolae înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în amintirea profesorilor și elevilor Secției pedagogice a Institutului teologic-pedagogic din Sibiu de acum 50 de ani, adormiți întru Domnul, la care a participat, pe lîngă profesorul și elevii rămași în viață, și un mare număr de credincioși.

O masă comună, la care cei prezenți și-au depănat amintiri comune și din munca lor de o jumătate de secol, a încheiat această revedere, acest sărbătoresc popas după o viață de om pusă în slujba binelui, în slujba celor mulți.

Noi, cei ce am participat la această bucurie, dorim celor 25 „elevi”, care s-au revăzut după 50 de ani în frunte cu dascălul lor în viață, încă multe zile frumoase de la Dumnezeu, cu pace și sănătate deplină.

Rep.

Întîlnire colegială

Duminică, 15 septembrie 1968, a avut loc la Sibiu întîlnirea seriei acelora care — cu 60 de ani în urmă — au intrat pe porțile Institutului teologic-pedagogic, ca să devină preoți în via Domnului. Între aceștia era și cel ce avea să devină episcopul Grigorie Comșa al Aradului.

Cu acest prilej, s-a slujit în Catedrala mitropolită Sf. Liturghie, în cadrul căreia a predicat P.C. prot. Mihail Neagu, arătînd — în legătură cu pericopa zilei (Marcu 8, 34—9, 1) — că seria P.C. Sale a înțeles chemarea preoțească ca slujire a lui Dumnezeu și a poporului.

După Sf. Liturghie, s-a săvîrșit parastas pentru răposaii din cadrul seriei.

La sfîrșit, a luat cuvîntul I.P.S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, caracterizînd spiritul în care și-au desfășurat activitatea preoțească absolvenții seriei care și-a început pregătirea acum 60 de ani: „Biserica noastră îi cinstește, se bucură de roadele pe care le-au adus și roagă pe bunul Dumnezeu să le ajute să poată sluji mai departe Bisericii noastre și Patriei”.

În legătură cu desfășurarea conferințelor de orientare din această lună, Înaltul Ierarh a scos în evidență importanța unității noastre în legea strămoșească pentru viața Patriei noastre.

